

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Thomæ Tamburini Societatis Jesu Siculi
Caltasinettensis, In ... Universitate Messanensi Theologiæ
Primarii Professoris, Tractatus Quinque In Quinque
Ecclesiæ Præcepta**

Tamburini, Tommaso

Dilingæ, 1697

Caput III. De Loco, Tempore, aliisque circumstantiis solutionis Decimæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40032

13. Dixi (ex Jure Communi:) nam sive ex privilegio Pontificis, sive ex eo, quod ipsi Religiosi Parochiam aliquam legitimè administrant, recipiunt aliquando decimas. quia tunc ab Ecclesia deputantur ad ejusdem servitia præstanda.

An decimæ debeantur Parochis divitiis, lege apud Excobar *de Præcept. solvendi decim. sect. 2. c. 15.*

CAPUT III.

De Loco, Tempore, aliisque circumstantiis solutionis Decimæ.

De Loco.

I Inquires primò. Ubi decimæ solvendæ sunt?

Respondeo. Decimam prædialem propriè, hoc est, illa, quæ ex fructibus terræ colligitur, omnes Doctores docent esse ex Jure Communi solvendam in Ecclesia Parochiali, in cujus Jurisdictione situm est prædium, etiamsi Parochianus, hoc est, Dominus prædij alibi inhabitet, atque alibi Sacramenta percipiat. Ita expressè definitur *c. ult. de restitutione spoliatorum in 6. & alibi*; cujus definitionis ratio fuit, ut Jura Ecclesiæ, & decimæ firmæ essent, nec mutatione personarum variarentur.

2. Decima verò, quæ ex animalibus debetur, quamque nos supra largè reduximus ad Prædialem, sed alii mixtam appellant, partim modo debetur in-

tegrè illi Ecclesiæ, in cujus situ animalia pascunt, vel accubant, seu dormiunt, quamvis dominus alibi commoretur.

Unde, si hyeme in una, in æstate in alia accubant, & pascunt, dividendæ sunt decimæ.

3. Quid, si toto anno alibi pascunt, alibi accubant?

Respondeo. Duas esse sententias. Altera probabilis, quam sequitur S. Thomas 2. 2. q. 77. ar. 3. & Fagundez *de 5. Eccl. Præcept. lib. 1. cap. 5. n. 10.* affirmat, integras decimas deberi Ecclesiæ, in cujus situ pascunt. Altera probabilior, quam sequitur Suarez cum Castropalao *de decimis c. 8. n. 8.* ait, esse inter illas duas Ecclesias dividendas, sed majorem partem esse dandam Ecclesiæ, ubi pascunt. Ratio S. Thomæ est, quia fœtus animalium proveniunt ex fructibus prædiorum, hoc est, ex herbis, quas animalia depascunt. Ratio Suariz est, quia non potest negari aliquid conferre ad dictos fœtus ipsum accubitum, quo animalia requiescunt, & somno relecti, vel utrum gerunt, vel concipiunt.

4. Illud adverte, decimam propriè prædialem totam deberi Ecclesiæ, in qua sita sunt prædia, ut dictum est, quia ita definitur in Sacris Canonibus, ut diximus n. 10. at verò decimam hanc ex fœtibus animalium, quia de ea nihil expressè definitum invenitur; aliqui Doctores volunt, de his dandam esse aliquam partem ei Ecclesiæ, ubi Dominus habitat, recipitque Sacramenta. Ita Navarrus, quem citat Castropalaus *loc. cit. n. 6.* affirmans, id esse probabile.

Sem.

Semper autem recole, hæc dici ex vi Juris, nam cæterum semper erit legitima Ecclesiarum consuetudo servanda.

5. Adhuc locum pertinet illa quaestio, an scilicet decima deferenda sit ad Ecclesiam, seu ad horreum Clerici, cui illa solvitur, an satisfiat debito, si illam des in agro, in vinea, in tua domo?

6. Respondeo. Nullibi in jure communi definitur, debere deferri ad domum Clericorum. Quare sufficiet, si in agro, vel vinea des. Ita Suarez num. 6. aliique: spectanda tamen semper est consuetudo, quæ consuetudo erit legitima, si decem annis viguerit; ad firmandum enim consuetudinem de re, quæ non est contra jus, seu quæ non est in jure prohibita, sufficiunt anni decem, ut notat etiam hic cum aliis Castropalaus *lococit. n. 5.* nam quando est contra jus, aliqui requirunt annos 40. sed vide Castropalaum *lococit. punct. 4.*

7. At verò addo, non sufficere, si des in tua domo, seu horreo tuo, nisi quando ipse, cui decima debetur, sit in causa. Explico. Fructus indecimatatos, hoc est, à quibus non est extracta decima, non potes ad tuum horreum deferre, nisi prius admoneas ipsum, cui decimam debes, quia secus injuria fieret Ecclesie. Quòd si, monitus sibi sumere, negligat, tunc sanè poteris illos in tuum horreum recondere, vel in area relinquere, nec teneris expectare; tunc enim decimæ creditor sibi imputet damnum, si quod patitur. Ita cum aliis Bonacina *disp. ult. de Præcept. Eccl. q. unsc. p. 1. n. 2.*

8. **I**nquires secundò, Quandoenam sunt decimæ solvendæ?

Respondeo. Decimam propriè prædialem dicitur à Pontifice, *c. Cambominis de decimis*, deberi statim fructibus collectis. Quare vindemiata e. g. uva, antequam exprimatur, separanda est decima, quia tunc jam fructus vineæ est collectus. Idem dicitur in reliquis fructuum generibus.

9. Adverte tamen, ex fructibus animalium tunc decimam solvendam esse, quando fructus sine matre vivere potest: secus, nullius ferè utilitatis essent. Lac verò, caseus & butyrum, quia successu temporis ea colliguntur, solvenda sunt in fine collectionis. Lana item, quando oves tondentur. Atque hæc ex jure. Cæterum servetur legitima consuetudo, si illa alicubi extat, ut toties dictum est.

10. Quæres; si ille, cui decima debeatur, eam à me suo tempore non exigat, obligor ne illam solvere?

Respondeo. Sanè obligaris, quia statim decima solvi debet, ait Pontifex, & statim ac fructus collecti sunt, quod debitum solo decursu temporis non extinguitur. Ita Suarez, Azor, Castrop. *lococit.* aliique communiter. Quòd si aliqui Doctores requirunt, debere peti; ij sunt explicandi, debere peti ad efficiendum, ut debitor decimæ possit excommunicari, non verò ut à culpa excusetur. Hinc notanter modo n. 7. dixi, non debere debitorem fructus indecimatatos in domum, vel horreum suum

TAMEN
in
Ecclesia
XIVAD
de
redibus
E
30.

suam deferre, nisi consentiente eo, cui decima debetur, vel eo negligente, modo *ibid.* dicto, quia statim ac collecti sunt, etiam nullo petente, Ecclesie omni jure debentur, & Ecclesia habet jus in re, nec solum ad rem in illis fructibus collectis, quamvis in cumulo adhuc sint, & nec dum sint separati, ut fuit Castropalaus, *loc. cit.* p. 2. Legite Etobar, de præcepto solvendi decimas *sect. 2. cap. 14. dub. 25.* afferentem Castropalaum, innuentem, esse probabile non teneri, nisi petente Parocho, aliisque citantem.

An deducenda expensæ.

12. Inquires tertio? An debitor decimæ possit ex fructibus deducere expensas, & decimam solvere ex eo, quod ijs deductis, superest. Titius c. grat. colligit ex suo agro viginti mensuras frumenti, pro quo frumento expendit arando, metendo, frumentum terendo, & pro cæteris necessariis, expendit, inquam, decem aureos, quanti valent decem mensuræ c. g. frumenti, debetne Titius duas mensuras, an unam?

13. Respondeo; omnino debere duas; sic enim definit Pontifex *capit. Cum non sit de decimis.* Ne igitur dicas, per legem civilem, & per aliquos contractus illos dici fructus, qui supersunt, ablati expensis; ne id, inquam, dicas, quia per leges civiles, & per contractus respicitur lucrum, quod certe illud est, quod remanet, deductis expensis; at in materia decimarum per sacros Canones non respicitur lucrum, sed expressè respiciuntur ij fructus, qui

Tambur. de Præcept. Eccles.

è terra nascuntur; sive autem multas expensas effeceris, sive modicas, semper id, quod colligitur, est fructus nascens à terra, DEO scilicet concurrente, in cujus recognitionem debetur decima.

14. Dices, ergo si e.g. ego seminavi decem mensuras tritici, & in aliquo sterili anno collegi non nisi decem, adhuc debeo unam mensuram, & omittere expensas pro illis factas. Melius sic fuisset, si nihil seminasset, nam nihil deberem?

15. Respondeo: Concedendam esse omnino consequentiam. Nam etiam ille modicus fructus ex terra, concurrente DEO, profectus est. Quod si nihil seminasset, jam cum nihil habuisset à terra, non est mirum, quod tunc debuisset nihil. Ita Fagandez, Suarez, Bonacina, Lessius, Castropalaus, *loc. cit.*

16. Duo adde. Primum, sive colas agrum per te ipsum, sive per Colonum, sive per Partitarium, semper debetur integra decima, quæ tamen integra soluta, nihil amplius debet Colonus, vel Partitarius, quia secus bis eadem decima solveretur.

17. Secundum, graviter te peccare, si ex fructibus eligas deteriores, & illos des pro decimis, quia cum æquæ boni, ac deteriores procreentur ex terra, æquæ de illis decimas solvere teneris. Ne igitur pro te eligas meliores, & pro Ecclesia deteriores, sed ex collecto, sine fraude, cumulo, da bona fide, quod debes. Ita Doctores citati. Te posse separare meliores à pejoribus, & decimam dare

Ggg

de

de melioribus, sanè actus esset Religio-
nis valdè laudabilis.

CAPUT IV.

Pœna non solventis decimam.

1. **I**Nquires primò. Quas pœnas in-
currit, qui decimam non sol-
vit?

Respondeo: Præter peccatum mor-
tale, quòd habet duplicem malitiam,
nempè sacrilegij, & injustitiæ, quia
tollitur à DEI Ministris id quòd ipsis
debetur in recognitionem DEI Crea-
toris omnium; præter id peccatum,
inquam, incurrit excommunicationem
non quidem læ sententiæ, sed feren-
dæ, id est, postquam monitus quis red-
dere, non reddit. Quòd hæc sit ex-
communicatio ferenda, non verò læta,
apertè colligitur ex Tridentino *sess. 25.
cap. 12. de reform.* Qui decimas, in-
quit, aut subtrahunt, aut impediunt,
excommunicentur, nec ab hoc erimi-
ne, nisi plena restitutione sequuta, ab-
solvantur. Idem dicitur in *c. statuumus
16. quest. 1.*

2. Nota autem singula Tridentini
verba. Primò, illud (*subtrahunt, aut
impediunt:*) non solum enim, qui non
reddit decimas, sed etiam qui impedi-
mentum affert, ne reddantur, in ead-
em pœnas incidit.

3. Nota secundò illud (*excommu-
nicetur:*) cum enim sit modus impe-
rativus, denotat excommunicationem
ferendam, ut dicitur in tractatu de ex-
communicatione. Atque hinc corrige,

quod mendosè Typographus scripsit in
Castropalao, de decimis p. 14. n. 1. ubi
sic impressit (qui non solvunt integras
decimas, excommunicationi subji-
ciuntur:) corrige, inquam, (subji-
ciantur.)

4. Nota tertio (*nisi plena restitu-
tione:*) nam non excusatur ab excom-
municatione, si partem quis reddiderit,
totam enim, & integramolvere debet.
Lege Leandrum, de decimis *disp. 2. q.
39.* Excipio, nisi forte pars non red-
dita sit tam modica, ut propter genera-
lem rationem parvitatismateriz, pa-
rum quod deest, pro nihilo reputetur.

5. Nota quarto (*non absolvuntur:*)
id enim intelligitur, si est in crimine.
Posset enim evenire, ut quis fuerit po-
tens reddere decimas, unde excommu-
nicationem contraxerit, sed nunc sit
impotens, & absolutionem petat. Di-
co igitur cum Leandro *loc. cit. q. 38.*
& Sanchez, *lib. 2. sum. cap. 20. num. 19.*
tunc posse absolvi, quia non est in cri-
mine, si nunc impotens est. Addit
Castrop. *loc. cit.* ut is, priusquam absol-
vatur, debeat jurare, se soluturum,
cum possit.

6. Pœna secunda est privatio Ec-
clesiasticæ sepulturæ, ut notat cum alijs
Leander, *loc. cit. q. 50.*

7. Pœna tertia est excommunica-
tio læta, non tamen Papæ reservata,
contra Religiosos persuadentes populo,
ne decimas solvant, vel illas ipsas usur-
pantes, & cætera similia tentantes cit-
ca solutionem decimarum, ut clarè
pronunciatur in *Clementina 1. de deci-
mis, & in Clem. Cupientes, de panis.*
Lege Toletum *l. 6. c. 20. n. 5.*

8. Pœna

TAMBR
in
sacellij
XIV
de
redibit
E.I
30.